31975L0034

1975 1 20 EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS L 14/10

TARYBOS DIREKTYVA
1974 m. gruodžio 17 d.
dėl valstybės narės piliečių teisės pasilikti kitos valstybės narės teritorijoje baigus joje savarankiškai dirbančio asmens veiklą

(75/34/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 235 straipsnį,

atsižvelgdama į Įsisteigimo laisvės apribojimų panaikinimo bendrąją programą [1], ypač į jos II antraštinę dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę [2],

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [3],

kadangi pagal 1973 m. gegužės 21 dienos Tarybos direktyvą 73/148/EEB dėl valstybių narių piliečių judėjimo ir gyvenimo Bendrijoje apribojimų, susijusių su įsisteigimu ir paslaugų teikimu, panaikinimo [4], kiekviena valstybė narė kitų valstybių narių piliečiams, norintiems įsisteigti jos teritorijoje, kad galėtų verstis savarankiškai dirbančių asmenų veikla, suteikia teisę nuolat gyventi, kai remiantis Sutartimi panaikinami tokios veiklos apribojimai;

kadangi įprasta, kad asmuo pratęstų nuolatinio gyvenimo valstybės narės teritorijoje laikotarpį pasilikdamas joje baigęs ten veiklą; kadangi teisės pasilikti nebuvimas susiklosčius tokioms aplinkybėms kliudo įgyvendinti įsisteigimo laisvę; kadangi sąlygos, pagal kurias tokia teise gali pasinaudoti pagal darbo sutartį dirbantys asmenys, jau nustatytos Reglamentu (EEB) Nr. 1251/70 [5];

kadangi Sutarties 48 straipsnio 3 dalies d punkte pripažįstama darbuotojų teisė pasilikti gyventi valstybės narės teritorijoje pasibaigus darbo joje laikui; kadangi 54 straipsnio 2 dalyje aiškiai nenumatyta panaši savarankiškai dirbančių asmenų teisė; kadangi vis dėlto įsisteigimo pobūdis kartu su atsiradusiu prisirišimu prie tų šalių, kuriose jie vertėsi savo veikla, reiškia, kad tokie asmenys yra neabejotinai suinteresuoti naudotis ta pačia teise pasilikti, kokia yra suteikta darbuotojams; kadangi, pateisinant šią priemonę, reikėtų daryti nuorodą į Sutarties nuostatą, leidžiančią jos imtis;

kadangi pagal Bendrijoje galiojančią įsisteigimo laisvę reikalaujama, kad valstybių narių piliečiai galėtų verstis savarankiškai dirbančio asmens veikla iš eilės keliose valstybėse narėse, nepatirdami dėl to jokių nepalankių sąlygų;

kadangi kitos valstybės narės teritorijoje gyvenančiam valstybės narės piliečiui turėtų būti garantuota teisė pasilikti toje teritorijoje baigus savarankiškai dirbančio asmens veiklą toje valstybėje dėl to, kad jis yra sulaukęs pensinio amžiaus, ar dėl nuolatinio nedarbingumo; kadangi tokia teisė turėtų taip pat būti garantuota valstybės narės piliečiui, kuris po tam tikro savarankiškai dirbančio asmens veiklos ir gyvenimo antrosios valstybės narės teritorijoje laikotarpio verčiasi kokia nors veikla trečiosios valstybės narės teritorijoje, išlaikydamas savo nuolatinę gyvenamąją vietą antrosios valstybės teritorijoje;

kadangi nustatant sąlygas, pagal kurias atsiranda teisė pasilikti, turėtų būti atsižvelgta į priežastis, dėl kurių buvo nutraukta veikla tos valstybės narės teritorijoje, ypač į skirtumą tarp išėjimo į pensiją, įprastos bei numatomos darbinės veiklos pabaigos ir nuolatinio nedarbingumo, lemiančio pirmalaikę ir nenumatytą veiklos

(1) OL 2, 1962 1 15, p. 36/62.
(2) OL C 14, 1973 3 27, p. 20.
(3) OL C 142, 1972 12 31, p. 12.
(4) OL L 172, 1973 6 28, p. 14.
(5) OL L 142, 1970 6 30, p. 24.

pabaigą; kadangi turi būti nustatytos sąlygos tais atvejais, kai sutuoktinis yra ar buvo tos valstybės narės pilietis arba kai veikla nutraukiama dėl nelaimingo atsitikimo ar profesinės ligos;

kadangi valstybės narės pilietis, sulaukęs darbinės veiklos pabaigos ir baigęs savarankiškai dirbančio asmens veiklą kitos valstybės narės teritorijoje turėtų turėti pakankamai laiko, per kurį apsispręstų, kur jis ketina galutinai nuolat gyventi;

kadangi valstybės narės piliečio, kaip savarankiškai dirbančio asmens, naudojimasis teise pasilikti reikalauja tokią teisę suteikti ir jo šeimos nariams; kadangi valstybės narės piliečio, darbingo amžiaus laikotarpiu dirbančio kaip savarankiškai dirbantis asmuo, mirties atveju jo šeimos nariams taip pat turi būti pripažinta nuolatinės gyvenamosios vietos teisė ir siejama su tam tikromis sąlygomis;

kadangi asmenims, kuriems taikoma teisė pasilikti, turi būti taikomos tokios pat sąlygos, kaip ir tos valstybės piliečiams, kurie sulaukė savo darbinės veiklos pabaigos,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Pagal šioje direktyvoje nustatytas sąlygas valstybės narės panaikina kitos valstybės narės piliečių, kurie jų teritorijoje vertėsi savarankiškai dirbančių asmenų veikla, ir jų šeimos narių teisės pasilikti jų teritorijoje apribojimus, kaip apibrėžta Direktyvos 73/148/EEB 1 straipsnyje.

2 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė pripažįsta teisę pasilikti visam laikui jos teritorijoje:

a) bet kuriam asmeniui, kuris, baigdamas savo veiklą, yra sulaukęs tos valstybės teisėje numatyto teisės į senatvės pensiją amžiaus ir kuris toje valstybėje bent pastaruosius dvylika mėnesių vertėsi savo veikla bei nuolat gyveno ilgiau kaip trejus metus.

Jei tos valstybės narės teisė tam tikrų kategorijų savarankiškai dirbantiems asmenims nesuteikia teisės į senatvės pensiją, amžiaus reikalavimas laikomas patenkintu, kai gavėjas sulaukia 65 metų amžiaus;

b) bet kuriam asmeniui, tos valstybės teritorijoje nuolat gyvenusiam ilgiau kaip dvejus metus, kuris nutraukia savo veiklą dėl nuolatinio nedarbingumo.

Jei tokio nedarbingumo priežastis yra nelaimingas atsitikimas darbe ar profesinė liga, kurie suteikia jam teisę į tos valstybės institucijos mokamą visą ar dalinę pensiją, netaikomos jokios gyvenimo trukmės sąlygos;

c) bet kuriam asmeniui, kuris po trejų metų nenutrūkstamos veiklos ir nuolatinio gyvenimo tos valstybės teritorijoje verčiasi savo veikla kitos valstybės narės teritorijoje, išlaikydamas savo gyvenamąją vietą pirmosios valstybės teritorijoje, į kurią jis paprastai grįžta kasdien ar bent kartą per savaitę.

Šitaip kitos valstybės narės teritorijoje įgyti veiklos laikotarpiai, siekiant a ir b punktuose nurodytų teisių, laikomi įgytais gyvenamosios vietos valstybės teritorijoje.

2. 1 dalies a punkte nustatytos gyvenimo ir veiklos trukmės sąlygos ir 1 dalies b punkte nustatyta nuolatinio gyvenimo trukmės sąlyga netaikomos, jei savarankiškai dirbančio asmens sutuoktinis yra tos valstybės narės pilietis arba yra praradęs tos valstybės pilietybę dėl santuokos su tuo asmeniu.

3 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė pripažįsta 1 straipsnyje minėtų savarankiškai dirbančio asmens šeimos narių, kurie gyvena su juo tos valstybės teritorijoje, teisę ten nuolat pasilikti, jei tas asmuo pagal 2 straipsnio nuostatas yra įgijęs teisę pasilikti tos valstybės teritorijoje. Ši nuostata toliau galioja net po to asmens mirties.

2. Jei vis dėlto savarankiškai dirbantis asmuo miršta darbinės veiklos laikotarpio metu ir dar neįgijęs teisės pasilikti tos valstybės teritorijoje, ta valstybė pripažįsta teisę jo šeimos nariams ten nuolat pasilikti tik tada, jei:

— tas asmuo iki savo mirties dienos bent dvejus metus nuolat gyveno jos teritorijoje arba

— jo mirties priežastis buvo nelaimingas atsitikimas darbe ar profesinė liga, arba

— našlys (našlė) yra tos valstybės pilietis arba prarado tą pilietybę dėl santuokos su tuo asmeniu.

4 straipsnis

1. Gyvenimo nepertraukiamumas, kaip numatyta 2 straipsnio 1 dalyje ir 3 straipsnio 2 dalyje, gali būti patvirtinamas gyvenamosios vietos šalyje taikomomis įrodymo priemonėmis. Nepertraukiamumui negali turėti įtakos nei laikini nebuvimo laikotarpiai, neviršijantys bendro trijų mėnesių laikotarpio per metus, nei ilgesnis nebuvimas dėl karinės tarnybos prievolės.

2. Neveiklos laikotarpiai dėl nuo to asmens valios nepriklausančių aplinkybių arba neveikla dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo turi būti laikomi veiklos laikotarpiais, kaip apibrėžta 2 straipsnio 1 dalyje.

5 straipsnis

1. Valstybės narės leidžia asmeniui, turinčiam teisę pasilikti, pasinaudoti tokia teise per dvejus metus nuo to laiko, kai jis ją įgijo pagal 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktus bei 3 straipsnį. Per šį laikotarpį gavėjas privalo turėti galimybę išvykti iš tos valstybės narės teritorijos nepakenkdamas tokiai teisei.

2. Valstybės narės nereikalauja to asmens laikytis kokio nors ypatingo formalumo, kad galėtų naudotis teise pasilikti.

6 straipsnis

1. Valstybės narės pripažįsta asmenų, turinčių teisę pasilikti jų teritorijoje, teisę gauti leidimą gyventi, kuris turi:

a) būti išduodamas ir pratęsiamas nemokamai ar sumokant sumą, neviršijančią rinkliavų ir mokesčių, kuriuos moka piliečiai už asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų išdavimą ar galiojimo pratęsimą;

b) galioti visoje jį išdavusios valstybės narės teritorijoje;

c) galioti penkerius metus ir būti automatiškai pratęsiamas.

2. Negyvenimo valstybėje laikotarpiai, neviršijantys šešių iš eilės mėnesių, ir ilgesnis nebuvimas dėl karinės tarnybos prievolės negali turėti įtakos leidimo gyventi galiojimui.

7 straipsnis

Valstybės narės teisę pasilikti jų teritorijoje turintiems asmenims taiko vienodo požiūrio teisę, pripažintą Tarybos direktyvomis dėl įsisteigimo laisvės apribojimų panaikinimo pagal Bendrosios programos III antraštinę dalį, kuri numato tokį panaikinimą.

8 straipsnis

1. Ši direktyva neturi įtakos jokioms bet kurios valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais nustatytoms nuostatoms, kurios būtų palankesnės kitų valstybių narių piliečiams.

2. Valstybės narės į savo teritoriją lengviau pakartotinai įsileidžia savarankiškai dirbančius asmenis, kurie išvyko iš jų teritorijos po to, kai jie ten nuolat gyveno ilgą laikotarpį, kol vertėsi ten tam tikra veikla, ir kurie nori sugrįžti sulaukę pensinio amžiaus, kaip apibrėžta 2 straipsnio 1 dalies a punkte, arba tapę nuolat nedarbingais.

9 straipsnis

Valstybės narės negali nukrypti nuo šios direktyvos nuostatų, nebent viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos sumetimais.

10 straipsnis

1. Valstybės narės per dvylika mėnesių po pranešimo apie šią direktyvą patvirtina priemones, kurios, įsigaliojusios, įgyvendina jos nuostatas, ir apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.

2. Po pranešimo apie šią direktyvą, valstybės narės ir toliau užtikrina, kad Komisijai būtų pranešama, duodant jai pakankamai laiko pateikti savo pastabas, apie visus pasiūlytus įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriuos jos ketina priimti šios direktyvos taikymo srityje.

11 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1974 m. gruodžio 17 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. DURAFOUR